

Sociale innovatie allereerst zoektocht naar wat ons bindt

Bekende Nederlandse filosofen, het Sociaal en Cultureel Planbureau en Lowlands Festival waren aanwezig bij de start van een bijzondere leergang sociale innovatie. Geen hapklare innovatiebrokken, maar een zoektocht naar nieuwe vormen van binding.

Arbeidsorganisaties staan niet los van wat er in de buitenwereld gebeurt. Een organisatie is geen eiland waar globalisering, immigratie en maatschappelijk onbehagen netjes omheen kabbelen. Om die reden mag je ook het thema sociale innovatie niet los van die context zien. De leergang sociale innovatie die oud HR-directeur Adriaan Schoch en GITP samen hebben opgezet, is dan ook een verkenning van de wereld van vandaag als voorwaarde voor nieuwe vormen van samenwerken en organiseren. Want, wie niet eerst de kaders van ons kijken en denken zelf ter discussie stelt, doet alleen *in the box* aan sociale innovatie.

Nieuwe vormgeving

Nooit eerder traden de Nederlandse filosofen René Boomkens en Ad Verbrugge met elkaar in discussie. Het kwam er maar niet van. Maar nu dan wel en dat tegen de entourage van klassieke wandschilderingen met jachttaferelen in het statige landgoed Duin & Kruidberg, in zijn vroeg vorm ooit jachtverblijf van Willem III en nu setting voor de leergang.

Cultuurfilosoof Boomkens pleit voor ‘een hererkenning van ons dagelijkse leven’ als uitweg uit de chaos die moderne wereld typeert. Voor grote verhalen is in de nieuwe wereldwanorde geen plaats meer; de collectieve maakbaarheid is over. René Boomkens: “Er is alleen individuele maakbaarheid en we moeten het doen met de kleine verhalen.” Gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen voor plekken ziet hij als een nieuwe weg. “Stap van de maakbaarheid over op collectief beheer, zoals wel bij parkbeheer gebeurt. Dat zou ook in organisaties kunnen.”

Ad Verbrugge benadrukt het belang van lokaliteit in globalisering. Omdat een mens nu eenmaal een lichaam heeft, bevindt hij zich altijd ergens – hoezeer we via internet ook overal tegelijk in de wereld aanwezig kunnen zijn. Verbrugge: “Globalisering heeft een krachtige localiteit nodig om vitaal te kunnen blijven.” De Europese geschiedenis, aldus Verbrugge, heeft het individu bevrijdt, maar vrijheid heeft vormgeving nodig. Mensen moeten tot bevrijding worden opgevoed. Ad Verbrugge stelt dat Nederland ‘behoefte heeft aan een nieuwe oriëntatie op de plaats’. Mensen zouden elkaar weer in de ogen mogen kijken. En met discipline om je vrijheid vorm te geven is niks mis, zolang het niet verward wordt met een overmaat aan controle waar veel organisaties onder lijden. Want die laatste, aldus Verbrugge, mogen wel wat speelser worden.

Verander de context

De deelnemers aan de leergang waren al eerder bijgepraat over de stand van het land door Paul Schnabel, directeur van het Sociaal Cultureel Planbureau en door wijsgerig antropoloog en auteur Ger Groot die het schizofrene in onze cultuur benadrukt. “We denken dat we rationeel zijn, maar je moet wel naar je hart luisteren.”

Over het thema binding zelf vonden tafelgesprekken plaats met mensen uit de praktijk. Strafrechter Peter Pulles en schooldirecteur Christa Thoolen gaven een inkijk in wat normen en normering in hun vakgebied betekenen. Essayist Bas Heijne en Lowlands-directeur Eric van Eerdenburg lieten hun licht schijnen over vernieuwing van verbinding tussen mensen.

Zowel Heijne als Van Eerdenburg bespeuren in Nederland een sterke behoefte aan gemeenschap en ergens weer bij willen horen. Heijne: “Alle politieke partijen die een vorm van gemeenschap

voorstaan, hebben bij de verkiezingen gewonnen.” Van Eerdenburg vertelt hoe Lowlands van een muziekfestival is uitgegroeid tot een uiting van gemeenschap en lifestyle. Het festival introduceerde bijvoorbeeld Lowlands University als vernieuwing en honderden festivalbezoekers staan nu vrijwillig in de rij voor een moeilijk wiskundecollege.

Eric van Eerdenburg: “Wij moeten als organisatie luisteren naar wat de mensen willen, maar mensen weten vaak niet wat ze willen als ze het niet aangeboden krijgen. Wij bieden van alles aan en kijken hoe het valt. Lowlands is niet alleen muziek, maar ook theater, dans en college. Als je de context waarin je iets aanbiedt, verandert, willen jonge mensen ineens wel kijken naar een danstheater of luisteren naar Pieter van Vollenhoven of een politiek debat.”

Lowlands ontwikkelt zich tot een nieuw dorp, een nieuwe gemeenschap die mensen uitnodigt en waar zij ook bij willen horen. In de zoektocht naar ‘wat ons bindt’ blijken dus onvermoede voorbeelden te bestaan op andere plekken die als inspiratie voor organisatievernieuwing kunnen dienen.

De volgende etappe van de leergang sociale innovatie handelt over het thema Bestuur. Socialeinnovatie.nu besteedt ook hier aandacht aan.